

Z novo raziskavo do spoznanj o presenetljivo visoki mobilnosti žensk v bronasti dobi

Ljubljana, 12. marca - Na ljubljanski **filozofski fakulteti** je v torek potekalo predavanje raziskovalca in prejemnika dveh ERC projektov Philippa W. Stockhammerja. Predstavil je rezultate raziskave mikroregije doline reke Lech, ki je razkrila presenetljivo visoko mobilnosti žensk v bronasti dobi. Izpostavil je tudi pomen sodobnih praks komuniciranja znanosti.

Z obsežno interdisciplinarno raziskavo, ki vključuje obdobje 3. in zgodnjega 2. tisočletja pr. n. št in združuje analizo več kot 400 grobov, radiokarbonske in izotopske analize ter genetske preiskave 104 posameznikov, je Stockhammer z raziskovalno ekipo pridobil nova spoznanja o mobilnosti, družbenih strukturah in kulturnih praksah v prazgodovinskih družbah, so sporočili s fakultete.

Ena zanimivejših ugotovitev raziskave je visoka mobilnost žensk, ki so prihajale iz pogosto več kot 400 kilometrov oddaljenih regij. Njihova mobilnost je igrala pomembno vlogo pri prenosu bronastodobnih tehnoloških znanj in kulturnih praks, saj so moški večinoma ostajali v lokalnih skupnostih.

Kot so navedli, je bilo sistematično premikanje tako pomemben dejavnik, ki bi lahko bil posledica obsežne institucionalizirane in morda spolno ter starostno pogojene mobilnosti. Mnoge ženske so na območje prišle v pozni adolescenci, vendar niso imele potomcev z lokalnimi moškimi, kar nakazuje na specifične družbene in kulturne prakse. Sicer pa sta eksogamija in patrilokalnost, torej družbeni vzorec, pri katerem se par po poroki naseli v skupnosti moževe družine, na tem območju prevladovali 800 let, od približno 2500 do 1700 pr. n. št., kar kaže na stroga in široko sprejeta družbena pravila, so zapisali.

Arheološke in bioarheološke analize so razkrile tudi kompleksno družbeno organizacijo zgodnje bronaste dobe. Namesto preproste delitve na kmete in elite raziskava kaže na kompleksna hierarhična gospodinjstva, ki so vključevala osrednjo družino z visokim statusom, nelokalne ženske z visokim statusom ter lokalne posameznike z nizkim statusom. Študija nakazuje, da so bile te skupnosti podobne kasnejšim zgodovinskim družbenim strukturam, kot so grški oikos ali rimska familia, ki sta vključevala tako sorodnike kot podrejene posameznike, kot so bili na primer služabniki.

V okviru predavanja je Stockhammer izpostavil tudi pomen sodobnih pristopov h komunikaciji znanosti, pri čemer je poudaril sodelovanje med znanstveniki in umetniki, ki omogoča vizualizacijo preteklosti na način, ki je dostopen najširšemu občinstvu. Predstavil je tudi računalniško igro Bronzeon. Ta se že od epidemije covid-19 uporablja v številnih šolah po vsej Nemčiji za učenje o bronasti dobi in spoznavanje arheoloških odkritij.

Stockhammer je v Slovenijo prišel v okviru projekta, ki bo raziskoval, kako so se človeške skupnosti v preteklosti prilagajale različnim okoljskim in družbenim izzivom - od globalnih podnebnih sprememb, izbruhov kužnih bolezni, do lokalnih pojavov, kot so poplave, plazovi in spreminjanje rek. Preučeval bo tudi vpliv migracij, vojaških spopadov ter drugih družbenih sprememb, pri čemer bo analiziral mehanizme odpornosti in prilagajanja skupnosti skozi čas. Projekt povezuje štiri fakultete **Univerze v Ljubljani** - **Filozofsko fakulteto**, **Fakulteto za kemijo in kemijsko tehnologijo**, **Biotehniško fakulteto** in **Naravoslovnotehniško fakulteto** - ter številne ugledne domače in tuje partnerske institucije, kot so ZRC

<https://znanost.sta.si/3403808/z-novo-raziskavo-do...>

2 / 2

SAZU, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Inštitut Max Planck in druge.

Predavanje je bilo del letošnjih dogodkov ob Letu dediščine.